

Тест Дж. Голланда для визначення професійних типів особистості

Інструкція

“У “Переліку професій” попарно подані різні професії. У кожній парі професій постарайся надати перевагу одній з них, вписавши у відповідну графу “Бланку відповідей” знак “+”. Якщо в якійсь із пар професій ти не зможеш надати перевагу ні одній із них, то в будь-якій наступній повинен відмітити знаком “+” обидві професії. Всього повинно бути відмічено 42 професії”.

ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙ

№	Назва професії	№	Назва професії
1а	Інженер механік	1б	Інженер-конструктор
2а	В'язальниця	2б	Лікар-терапевт
3а	Кухар	3б	Економіст з планування
4а	Коваль ручного кування	4б	Директор заводу
5а	Кресляр	5б	Дизайнер (художник-конструктор)
6а	Астролог	6б	Лікар-психіатр
7а	Хімік	7б	Бухгалтер
8а	Редактор науковий	8б	Юрисконсульт
9а	Науковий співробітник	9б	Артист
10а	Тренер команди	10б	Статистик
11а	Організатор виховної роботи	11б	Адміністратор
12а	Адвокат	12б	Реставратор
13а	Контролер якості продукції	13б	Постачальник замовлень
14а	Касир	14б	Хореограф
15а	Податковий інспектор	15б	Письменник
16а	Садівник	16б	Біолог
17а	Водій автомобіля	17б	Медична сестра
18а	Інженер-енергетик	18б	Секретар-друкарка
19а	Маляр	19б	Художник-декоратор
20а	Метеоролог	20б	Офіціант
21а	Лаборант	21б	Режисер
22а	Соціолог	22б	Ревізор
23а	Зоолог	23б	Головний технолог
24а	Математик	24б	Архітектор
25а	Продавець	25б	Обліковець
26а	Вчитель	26б	Командир взводу
27а	Вихователь	27б	Фотограф
28а	Експедитор	28б	Керуючий готельним господарством
29а	Коректор	29б	Балетмейстер
30а	Керуючий фермою	30б	Диригент
31а	Радіотехнік	31б	Геолог
32а	Слюсар-ремонтник	32б	Аудитор
33а	Лісник	33б	Екскурсивод
34а	Закрійник	34б	Декоратор вітрин
35а	Фізик	35б	Директор комерційний
36а	Біохімік	36б	Консультант з маркетингу

37a Токсиколог
 38a Логопед
 39a Психолог
 40a Референт
 41a Поет
 42a Архіваріус

37б Маклер біржовий
 38б Стенографіст
 39б Менеджер
 40б Торговець нерухомістю
 41б Бібліотекар
 42б Мистецтвознавець

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ

Прізвище, ініціали _____ Вік _____ Дата _____

Номери пар професій

№	а	б	№	а	б	№	а	б	№	а	б
1			12			23			33		
2			13			24			34		
3			14			25			35		
4			15			26			36		
5			16			27			37		
6			17			28			38		
7			18			29			39		
8			19			30			40		
9			20			31			41		
10			21			32			42		
11			22			—	—	—	—	—	—

При обробці результатів з Бланку відповідей дані переносиш у “Ключ до тесту Дж. Голланда”, після цього підраховуєш кількість плюсів за кожним із 6 типів і записуєш отримані результати внизу кожної колонки.

Ключ до тесту Дж. Голланда

Реалістичний тип	Інтелектуальний тип	Соціальний тип	Конвенційний тип	Підприємливий тип	Артистичний тип
1a	1б	2б	3б	4б	5б
2a	6a	6б	7б	8б	9б
3a	7a	10a	10б	11б	12б
4a	8a	11a	13a	13б	14б
5a	9a	12a	14a	15a	15б
16a	16б	17б	18б	23б	19б
17a	20a	20б	22б	26б	21б
18a	22a	25a	25б	28б	24б
19a	23a	26a	28a	30a	27б
21a	24a	27a	29a	33б	29б
31a	31б	36б	32б	35б	30б
32a	35a	38a	38б	37б	34б
33a	36a	39a	40a	39б	41a
34a	37a	41б	42a	40б	42б
P=	I=	C=	K=	Π=	A=

Далі отримані суми з кожного типу записуєш у матрицю.

P I C K Π A

Переведення початкових балів у стандартні здійснюється наступним чином: проти певної букви в матриці береться відповідна цифра і з нормо-таблиці у відповідному стовпчику вибирається стандартний бал. Наприклад, з типу Р у матриці початковий бал 2, а в нормо-таблиці це буде 1 стандартний бал.

НОРМО-ТАБЛИЦЯ ДО ТЕСТУ Дж. ГОЛЛАНДА

СТ бали	Професійні типи особистості						СТ бали
	Р	І	С	К	П	А	
0	0-1	–	–	–	0-1	–	0
1	2	0	0-1	0	2	0	1
2	3	1	2	1-2	3	1-2	2
3	4-5	2-3	3-4	3	4-5	3	3
4	6	4	5	4	6	4-5	4
5	7	5	6	5-6	7	6	5
6	8-9	6-7	7-8	7	8-9	7-8	6
7	10	8	9	8	10	9	7
8	11	9	10-11	9-10	11	10-11	8
9	12-13	10	12	11	12	12	9
10	14	11-12	13-14	12	13-14	13-14	10
11	–	13	–	13-14	–	–	11

У нашому випадку матриця в стандартних балах буде мати вигляд:

Р І С К П А

Після підрахування всіх стандартних балів з всіх професійних типів у залежності від суми набраних балів визначається пріоритетний тип особистості та професійного середовища оптанта, надаючи перевагу першим трьом типам. Наприклад: ти належиш до підприємливого типу особистості з яскраво вираженими якостями артистичного й інтелектуального типів, тобто твоя формула особистості П А І. Це говорить про те, що для тебе найкраще вибрати підприємливе професійне середовище, але ти будеш себе добре почувати і в артистичному або інтелектуальному професійних середовищах.

Приклад

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ учня Степанець В.О. Вік 14 років. Дата 10.11.2014

№	Номери пар професій											
	а	б	№	а	б	№	а	б	№	а	б	
1		+	12	+		23		+	33	+		
2		+	13	+		24		+	34	+	+	
3	+		14		+	25	+		35		+	
4		+	15	+		26	+	+	36		+	
5		+	16		+	27	+		37		+	
6		+	17		+	28	+		38	+		
7		+	18		+	29	+		39	+		
8		+	19			30	+		40		+	
9		+	20		+	31	+		41		+	
10	+		21		+	32			42	+		
11	+		22		+	—	–	–	—	–	–	

Ключ до тесту Дж. Голланда

Реалістичний тип	Інтелектуальний тип	Соціальний тип	Конвенційний тип	Підприємливий тип	Артистичний
1a	1б+	2б +	3б	4б +	5б +
2a	6a	6б +	7б +	8б +	9б +
3a +	7a	10a +	10б	11б	12б
4a	8a	11a +	13a +	13б	14б +
5a	9a	12a +	14a	15a +	15б
16a	16б +	17б +	18б +	23б +	19б
17a	20a	20б +	22б	26б +	21б +
18a	22a +	25a +	25б	28б +	24б +
19a	23a	26a +	28a +	30a +	27б
21a	24a	27a +	29a +	33б	29б
31a +	31б	36б +	32б	35б +	30б
32a	35a	38a +	38б	37б +	34б +
33a +	36a	39a +	40a	39б	41a +
34a +	37a	41б +	42a +	40б +	42б
P=4	I=3	C=14	K=6	Π=10	A=7
P	I	C	K	Π	A
4	3	14	6	10	7

Результати визначення професійного типу особистості

№ з/п	Прізвище, ініціали, вік оптанта	Професійний тип						Формула професійного типу
		P	I	C	K	Π	A	
1.	Степанець В.О.	3	3	11	5	7	6	СПА

Висновок

Виконавши всі розрахунки, визначили власний літерний код (СПА). Цей результат говорить про те, що Степанець В.О. відноситься до соціального типу з достатньо значимим впливом підприємливого і артистичного, тобто, перша літера коду вказує на тип особистості, до якого ти найближчий (соціальний), друга – з яким твої показники мають певні розбіжності (підприємливий), третя – вказує на тип особистості, до якої ти ще близький, але маєш більші розбіжності (артистичний). За допомогою шкали пристосованості різних типів особистості до різних професійних середовищ, яку розробив Д. Голланд у вигляді шестикутника (див. мал. 2.3.3.1.), визначається те професійне середовище в якому буде найкомфортніше працювати. Отже, найкраще, що Степанець В.О. може зробити, – це вибрати соціальне професійне середовище, непогано буде почувати себе в підприємливому й артистичному середовищі, останні професійні середовища протипоказані.

Для кращого розуміння шкал співвідношення різних типів особистості та професійних середовищ звернись до наступного пояснення.

Теорія Д. Голланда дозволяє оцінити сумісність особистості з певним професійним оточенням, середовищем. Він розробив шкалу пристосованості різних типів особистості до різних професійних середовищ, зобразивши її схематично у вигляді шестикутника (див. малюнок 2.3.3.1.).

Мал. 2.3.3.1. Схема професійних типів особистості та їх взаємозв'язку

По вершинах моделі вираховується зв'язок між типами особистості і професійним середовищем. Він обернено пропорційний відстані від однієї вершини до іншої в будь-якому напрямку. Наприклад, конвенційному типу ближче реалістичний і практичний, тому дані типи особистості можуть пристосовуватись до подібних професійних середовищ досить успішно: К-Р, К-П, Р-К, П-К. Набагато далі від конвенційного типу знаходяться інтелектуальний і соціальний типи, і тому ці особистості і середовища погано суміщаються. І зовсім несумісні конвенційний і артистичний типи – між ними найбільша віддаля. Таким же чином можна розглянути взаємодію кожного типу особистості з будь-яким професійним середовищем. Результати цього взаємозв'язку відображені в таблиці 2.3.3.1.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ З ПРОФЕСІЙНИМИ СЕРЕДОВИЩАМИ

Таблиця 2.3.3.1.

Тип особистості	Тип професійного середовища					
	Р	І	С	К	П	А
Р	++	+	—	+	—	—
І	+	++	—	—	—	+
С	—	—	++	—	+	+
К	+	—	—	++	+	—
П	—	—	+	+	++	—
А	—	+	+	—	—	++

Умовні позначення:

- ++ тип особистості дуже добре пристосований до даного середовища;
- + тип особистості пристосований добре;
- – тип особистості пристосований недостатньо;
- — тип особистості зовсім не пристосований до середовища.

Для кращого розуміння наводимо опис типів професійних середовищ

Опис типів професійних середовищ

- **РЕАЛІСТИЧНИЙ (Р).** До нього належать люди з орієнтацією на сучасне (краще синиця в руках, ніж журавель в небі). Це чоловічий, несоціальний, емоційно стабільний тип. Його представники займаються конкретними об'єктами та їх практичним використанням: речами, інструкціями, тваринами, машинами. Охоче обирають професії механіка, електрика, інженера, агронома, садівника, водія і т.п.. Їх відрізняє, з одного боку, здатність до засвоєння точних знань, соціальних вмінь, а з іншого – обмеженість в спілкуванні. При цьому рівень розвитку психомоторних якостей переважає в них над усіма іншими властивостями.
- **ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ (І).** Люди, які відносяться до цього типу, більше орієнтовані на творчі – теоретичні й в деякій мірі – естетичні цінності, розумову працю. Але роздумам над проблемою вони надають перевагу заняттям з реалізації пов'язаних з нею рішень. Їх відрізняють такі якості, як допитливість, аналітичність, раціональність, незалежність, пунктуальність, методичність і точність, у них добре розвинуте абстрактне мислення. Але вони, як правило, переважно замкнуті й не

можуть бути лідером. Надають перевагу науковим професіям (ботанік, астроном, фізик, математик і т.п.). Відзначаються дуже високим рівнем розвитку як вербальних, так і природньо-математичних здібностей.

- **СОЦІАЛЬНИЙ (С).** Люди, які відносяться до цього типу, найчастіше ставлять перед собою такі цілі та завдання, які дають можливість встановити тісний контакт з оточуючим суспільним середовищем. Риси їх характеру: соціальність, гуманність, жіночність, прагнення навчати і виховувати. Вони активні, незалежні, хоча і здатні пристосовуватися. Насолоджуються діяльністю, пов'язаною з наданням допомоги іншим людям. Тому в заняттях надають перевагу навчанню і лікуванню, вибираючи такі професії, як лікар, вчитель, психолог, декоратор, бармен. Проте не люблять працювати з інструментами і машинами. Вони відрізняються добре розвинутими вербальними здібностями, а метаматичні, як правило, слабо розвинуті. Яскраво проявляються організаторські та комунікативні вміння. При розв'язанні проблем в основному спираються на емоції, почуття та вміння спілкуватися.
- **КОНВЕНЦІЙНИЙ (К).** До нього відносяться люди, орієнтовані на цілі, завдання і цінності, які виходять із звичаїв і загальноприйнятого традиційного стану суспільства. Їх підхід до виникаючих проблем носить стереотипний і конкретно-практичний характер. Людину цього типу відзначають ригідність, консерватизм і залежність. Вона надає перевагу професіям, які пов'язані з розрахунками і маніпулюванням числами, символами, їх простим відтворенням, тобто канцелярську діяльність, наприклад машинопис, бухгалтерію, економіку. Хоча в цього типу людей краще розвинуті математичні здібності, вони володіють і непоганими навичками спілкування, але уникають артистичної діяльності. Їм не властива спонтанність і оригінальність мислення, рішення залежать від оточуючих людей. Вони погані організатори і керівники.
- **ПІДПРИЄМЛИВИЙ (П).** Людина цього типу обирає цілі, цінності та завдання, які дозволяють їй виявляти ентузіазм, імпульсивність, домінантність, енергію, реалізувати любов до пригод. Надає перевагу неясним вербальним завданням, які пов'язані з керівництвом, високим статусом і владою; таким професійним ролям, в яких можуть задовольнити свої потреби в домінантності й визнанні, наприклад, завідувача, директора, телерепортера, товарознавця, судді, дипломата, журналіста. Уникають монотонної діяльності, не люблять ручну працю. Загальні інтелектуальні здібності у цих людей посередні, а от вербальні дещо вище середнього рівня. Вони посидючі, але в них погано розвинута стійкість уваги і її концентрація, не здатні до наукової діяльності.
- **АРТИСТИЧНИЙ (А).** До цього типу відносяться люди, які відокремлюються від чітких конкретних проблем і видів діяльності. Вже в молодості у них є високий життєвий ідеал. Вони відрізняються акцентуванням власного "Я", складним поглядом на життя, незалежністю рішень. Це жіночий, несоціальний, оригінальний тип. Надає перевагу заняттям творчого характеру – музиці, живопису, літературній творчості, фотографії й т.п.. Для нього характерні виключні здібності сприйняття та моторики. Вербальні здібності переважають над математичними. У спілкуванні з оточуючими спирається на свої безпосередні відчуття, емоції, інтуїцію та уяву. Характеризується розкріпаченістю, експресією, оригінальністю. Але йому бракує старанності, скрупульозності.